

36

Hebr. 4° 74. — נייר, 29: 19,5 צ"מ. 142 דף, בין 40—45 שורות בעמוד.
הפנים בכתובה רבנית ספרדית והפירוש בקורסיבה, מהמאה הי"ח?
נקנה בחברון, תרפ"ו.

פירוש לזוהר על שיר השירים לר' משה קורדובירו. הדף הראשון חסר. הוא אמנם חלק מפירושו הגדול ס' אור היקר אבל קיים כספר בפני עצמו, וכן נמצא גם בכתבי יד לחוד (אוכספורד 1814—1813, בריט. מוז. 749°). הפירוש מכיל גם את לשון הזוהר עצמו באותיות גדולות. הספר חשוב ביחוד על ידי מאמרו הארוך הנמשך כאן מראשית הספר (כאן חסרה כנראה רק ההקדמה או שער מיוחד) עד דף 30 המכיל תורת המלאכים של הרמ"ק בפרטות רבה ומראה את הרמ"ק מצד שאינו בולט למדי בשאר כתביו: ביחסו לקבלה המעשית שכמה פרקים ממנה נידונים כאן באריכות. וזאת הקדמתו לדרושים האלה: - בענין האדם עם המלאכים יש כמה דרישות ובכל דרישה כמה חקירות ידועות כאשר נבאר. ואולם שכל הדרישות הם הא' מספר מדרגות המלאכים וכל הדיעות הנמצאות בזה הב' מהותם בכלל ובפרט הג' כוונת מציאותם הד' סדר מעלתם הה' דרך היאך האדם נפעל מהם ונשפע הו' על איזה צד (האדם) ירכב האדם עליהם הו' בכמה בחי' משעבד האדם אותו לרצונו. ועתה נפרש דרישות אלו אחת לאחת. [וארשום פרטי ראשי הפרקים לתת תמונה מהקף הדרשה:]
הדרישה הא' [החקירה הא'] ראוי לחקור בה אם אפשר לתת מספר למדרגותם אם לאו.

החקירה השנית בשמות המונחים למלאכים כמו לשם מטטרון או לסנדלפון או ליופיאל וכיוצא וכמו השמות הנז' בס' ברית מנוחה או בס' המלבוש או בס' החשק וכמו הנמצאים בפעולות בקונטריסין כי זה יעבר ידיעתינו בו והעסק בו מסוכן. [ספר המלבוש הוא הספר על מלאכי התקופות והחדשים וכו' שמקצתו נדפס בראש ספר רזיאל והרמ"ק מביא אותו בכמה מספריו¹], וספר החשק הוא ספר מפורסם בקבלה מעשית שלא נדפס אבל נמצא בכמה כ"י למשל בריט. מוז. 748].

החקירה הג' בשמות המלאכים היוצאים מפסוקי התורה והנביאים והכתובים כגון הס"ר תיזו אהי' מפסוק הנסתרות לה' אלהינו וכגון אוריאל ... מיכאל וכן מכבי' וכגון אגלא' ... וכגון צמרכ"ד מסופי פסוקי פרשת בראשית וכן ראשי

1) בס' תפלה למשה (טרעמישלא תרנ"ב) דף מ"ח ע"ב; בס' שיעור קומה דף ל' ע"ג ובפירוש לזוהר ח"ב דף ר"ט א' הנדפס בס' אור החמה לר"א אולאי.

פסוקים בווי'!) וכגון יואחצבירון מפ' הנני עומד שם על הצור וכגון יוה'ך כל'ך ... וכיוצא רבים עד אין מספר.

החקירה הד' אם השמות היוצאים מפסוקי התורה או הבלתי היוצאים שוים כולם או יש בהם בחי' ומדרגות ... [מביא כאן את תפלת ר' נחוניא בן הקנה וענין הצירופים כנודע בסוד ההשבעות בפרקי ר' ישמעאל יש השבעה כמאה פעמים י'ה ויש בהשבעות כמה פעמים יה'ו ויש בהשבעות אחרות סוד הוי'ה ויש קמיע שתחלתו וראשו י' אחת לבד' בסופו מזכיר עוד פעם ש-יש מלאכים מופקדים על התקופות והימים והלילות והחדשים והשבועים והס' [והוא סוד] ס' המלבוש'.
החקירה הה' באמנת המאמין בשמות הנז'. ראשונה נמצא בפרקי ר' ישמעאל אימר פעמים רבות טטרוסייה ה' צבאות הרי ששם זה מייחס אותו לשית'. (מביא ש-פירשו בספרי הפעולה כי שם רח'ש תמי'ף הם רת' וגם מביא כי נמצא בקצת המקומות בספרים מייחסים השמות ההם בעצמם בזולת הבורא ושתי הבחי' אמת').

החקירה הו' בסדר המדרגות במלאכים ובכסא הכבוד דרך כלל. [אומר על ס' ברית מנוחה, אחשוב כל דברי הספר ההוא דברי ריה'ק נמסר מפה אל פה או על פי [בכ"י: פה] מגיד נאמן לחסיד וקדוש' ומביא פרקי מעשה בראשית ושאר ספרים במ"ב, שאעפ"י שהם מסודרים לפני הכל אני אומר הרי לחם והרי סכין ואין לנו פה לאכול כי בהיותי עוסק בחבורים האלו ... אני רואה בעצמי שאני צריך למודעי'].

החקירה הו' במנין וסדר עשר כתות המלאכים ושמותם [ע"פ סדר הרמב"ם והוא משיג עליו השגות רבות, והוא סומך על הסדר הכתוב בס' ברית מנוחה. ומביא כאן בדף 3^b ובפרקי מרכבה וכן בפרקי מעשה בראשית מנה עולמות שבהם המלאכים וקראם קצתם גדודים וקצתם טפטרים ... ובתוספתא דנבואת יחזקאל נתן מדה פרטית לקצת פרטיים מהחיות' וכוונתו במאמר האחרון אולי למה שכתוב בפ"ב דחגיגה על קרסולי החיות וכו' כל סדרי איבריהם].
הדרישה הב' מהותם בכלל ופרט. החקירה הא' בטעם למה המראות הדקות כעין המלאכים ושאר החזיון הכל נמצא ונראה בדמות אש ולהבת שלהבת. [נמצא בו יואם באנו לקרב הדרוש הזה אל החכמה הפנימית נאמר כי כל מלאך נמצא מכח הגבורה שה"ס השמיטה הזאת". וסופר יותר קדום הוסיף כאן הגהה בפנים וז"ל "הנה הרב המחבר חזר בו מדעת זו בשיעור קומה שלו סימן כ"ג [צ"ל פ"ג] והאריך שם לבטל קבלה זו ע"ש וכ"כ הרב האר"י בש' מאמרי הזוהר בפירוש לאדרא רבא וע"ש".]

החקירה הב' במראות המלאכים. החקירה הג' בפעולת המלאכים בגשמים מהם בפגישת גשם בגשם ומהם בהשפעה בדקות. החקירה הד' מציאות המלאכים

(1) עיין מה שכתבתי בדברי שמות אלו בקריית ספר שנה א' עמ' 35.

מבורא כל. החקירה הה' במהות הכסא הנברא. החקירה הו' במהות מלאך הנוצר. החקירה הו' במהות הנפרד הנעשה. [כאן מביא את פירושו הסבא שלו כחלק מספרו הגדול שכבר נגמר].

הדרישה הג' בכוונת מציאותם. החקירה הא' אם יספיק כל הנדרש בשתי הדרישות בסדר עניינם או נצטרך אל טעמים אחרים. החקירה השנית בטעם מציאות הברי' מצד עצמה. החקירה השלישית בטעם מציאות הבריאה מצד זולתה. [מביא כאן מאמר מפירושו לויקרא שנגמר בשנת ש"ג, לפי עדותו בכ"י בריט. מוז. 1775]. החקירה הרביעית בטעם היצירה מצד עצמה (מביא את ר' מנחם בפי' התפלות, שהוא ר"מ ריקאנאטי). החקירה החמישית בטעם היצירה מצד זולתה. החקירה הששית בטעם העשי' מצד עצמה. החקירה השביעית במהות העשיה מצד זולתה.

דרישה רביעית בסדר מעלתם. החקירה הא' בפ' ואראה את ה' יושב על כסא רם ונשא. החקירה הב' בשמות כסאות שיחסו בפרקי מרכבה. החקירה הג' בשיעור הכסא שפי' בפרקי מרכבה, ו"ל כסא רם ונשא ארכו שמנה מאות אלפים רבבות פרסאות וכ'. ועניין הפרסאות פי' ר' יהודא [חייט] בס' מנחת יהודה. מביא כאן גם את פירושו לס' יצירה (הנמצא כאן בכ"י 10⁴). החקירה הד' בפ' שרפים עומדים ממעל לו וגו'. (על פי ס' ברית מנוחה). מביא כאן שתי פעמים כבר את חלק תפלה למשה שהוא פירושו לסדר התפלה ונדפס, אבל כנראה רק מקצתו נשלם אז. כי בפעם השניה רומז לדבר שרצונו לבאר שם! החקירה הה' בפ' ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא. מביא ס' ברית מנוחה. החקירה הו' בפ' ומתוכה דמות ארבע חיות. החקירה הו' בפסוק והנה אופן אחד בארץ.

הדרישה החמישית דרך היאך האדם נפעל מהם ונשפע. החקירה הא' דרך יפעל האדם מכסא לבד. החקירה הב' דרך יושג האדם מכסא ומלאך יחד. החקירה הג' בסוד ההנהגה המתפשטת למטה בעשיה. החקירה הד' בהנהגה המתפשטת למטה ע"י החיצונים. החקירה הה' דרך מבוא החיצונים בענייני העולם. החקירה הו' בנתיבות החכמה החיצונית לפעול בנבראים התחתונים. (המושג ח' היצ' למאגיה לקוח מס' ברית מנוחה. מפרש כאן סוד פעולת הטלסמאות.) החקירה הו' דרך מבוא באדם בעצמותו הנשמה המתעברת בו או המלאך או השד. מפרש בו סוד התלבשות מלאך באדם "וזה שיקראוהו בני אדם מגיד" וסוד התלבשות רוח רעה ושד באדם. (מלת "דיבוק" אינה ידועה בקבלה!) הרמ"ק מבדיל בין עיבור רע, שהוא התלבשות נשמה רעה באדם (שרומו לה גם בשמועה על ענין הגלגול סוף סי' ו') ובין התלבשות שד בו. הוא מכיר את "משפחות השדים": "והחכם שישביע השד צריך שידע מאיזה משפחה הוא. לדעת מאיזה חלק הוא ... כדי להבריחו מהאיש ההוא".

הדרישה הו' על איזה צד ירכב האדם עליהם. החקירה הא' דרך ירכב האדם על החיצוני וכמה בחי' יש בו שצריך אליו ערמה להנצל ממנו. החקירה הב' דרך יוכה האדם אל הנפש ואל הרוח ושאר המדרגות. (מפרש כאן דברים שרק באו ברמז דק בס' פרדס רמונים בשער הנשמה). החקירה הג' דרך היאך ירכב האדם על אופן ומלאך וכסא. החקירה הד' במעלת האדם על המלאך ... ומוסיף עוד על זה בחקירה הה' שהאדם יחידי מרכבה והמלאך כולם יחד הם מרכבה, והוא אבר פרטי מאיברי המרכבה. מפרש גם סוד פרק שירה. החקירה הו' בסוד יצירת כסא חיה ואופן ויצירת האדם. כבר פי' בס' יצירה וכו'. החקירה הז' בחיות העולם בשפעו בדקות וגסות.

הדרישה הז' על כמה דרכים משעבד האדם אותם לרצונו. החקירה הא' איזה דרך משובחת מכל הדרכים. (מדבר על הרשות להשתמש בשמות לצורך הרבים כגון ר' יוסף גיקטייליין [כ"י דקטייליין] וחבריו שנשתמשו בשם לצורך הצלת הרבים" וזוה נראה שראה דברים בכתבי יד על ר' יוסף גיק' שאינם ידועים לנו. אח"כ מדבר בגנות המשתמשים בתגא שלא כהוגן ומעיד שלאיש כזה הקב"ה מפריד נשמתו מהקדש וטורד אותה בחיצונים וכל אותם הרוחות שהוא הטריח בפעולות כולם אויביו ומבקשי רעתו בעוה"ב ורוב הפעמים מסייתים אותו ומטעים אותו בענייני המשיח ומראים לו שמות שישתגע לעשות עצמו משיח או נביא כדי לרוממו בעיני עם ישראל לרוב השקם ותאותם במשיח ואח"כ נשאר בבושת וחרפה ומעולם לא ראינו מי שנכנס בזה שלא יפול בזה זולתי הקדושים הטהורים כגון ר' יהודה החסיד ור' יוסף גיקטייליין ור' אלעזר מגרמיזא והרמב"ן וכיוצא רבים שהיו יודעים כח השם ולא נשתמשו בו ולא בפעולות" ובסוף מתנצל שכל עסקו בקבלה מעשית כאן אינו אלא לדעת כח השם בלבד! ונראה שרמז בדבריו לר' אברהם אבולעפיה או לר' יוסף דילה רינה או לשניהם).

החקירה הב' בענין אתמחי גברא הנז' בתלמוד. מדבר בו על סוד הזכרת השם ומביא ס' ברית מנוחה וגם "דרך הזכרת השם כדפי' בס' אור השכל לר' אברהם אבולעפיה". חקירה ב'—ה נדפסו כאן בנספחים.

החקירה הג' בהזכרת השמות לפעול בהם אם דין אם רחמים, [מוכיר כאן כמה דברים מדרכי הקבלה המעשית הנקראת אצלו תמיד פעולה. הפעולה בעצמה יורה אם יש בה דבר מכווער אינה קדושה כגון קסרת או היות האדם ערום או מקום מסונף או ישתתף בה אשה או סגולתה בלילה או במבואות בשדות בבית הקברות במקום המצאם נדע שהם חיצונים או כתיבתם בעור כלב או חתול וכיוצא יורה על פעולתו בחיצונים וכן חותמות המזלות והכוכבים כולם פעולות בצד העשי' מבחוץ ואף אם יהיו באותיות קדושות וכן אם תהיה הפעולה מגונה כגון להבא אשה, לראות השד והסתת עניי'].

החקירה הדי' ביחס הזמן עם הפעולה. (מביא עוד הפעם את ס' המלבוש).
 החקירה הה' בדרכי פעולות השמות. (מביא בה שהזכרת שמות ידועים מותרה
 אבל "הזכרת ההויות אסורה מטעם האויר שההויה מתלבשת בו כדפי' במקומות
 אחרים לכך אם ירצה להזכיר יהיה בסתימת פה שלא יוציא מפיו אויר אלא
 בהנעת גרון ולשון בשתיקה בלי קול ויקרא זה בין היודעים בחכמה הזאת
 הבלע"ה¹).

החקירה הו' בלחשים וכיוצא. החקירה הו' בדרך התפשטות החכמה וידיעת
 הנסתרות למטה.

בכל הפרקים האלה. ובייחוד בדרישה השביעית. מראה רמ"ק בקיאות מפתיעה
 בחכמת הכשוף ודרכיה ויש בהם כמה ידיעות יקרות עד שברור, שהקדיש גם
 ללמודים אלה זמן רב ואין כל יסוד להגדיל את המרחק בינו ובין הקבלה המעשית
 יותר מכפי המדה. אחרי סוף הדרישות האלה בא עוד קטע קצר, מאמר מהקדמונים
 וביאוריו עליו. בענין שבעים שמותיו של הקב"ה שמסודר בשלשה אלפא ביתות
 והרמ"ק מעיד "ראיתי בשם א' מן החכמים שיש כח באלפא ביתא השלישית להוריד
 נפש הנפטר ולהגשימו עד ידבר עם האדם בזמן חיותו וזו פעולה קטנה בערך כוחם
 הנפלא".

מכאן מוסף בדף ^a23 – ^b30 "ואפרש שמות אלו המלאכים ופעולתם ומקומם".
 והוא מלון מלא ענין דומה בהרבה לזה שהזכרתי מס' אבני זכרון ומס' תולדות
 אדם בקרית ספר שנה ו' עמ' 273. אבל שונה ממנו הרבה גם בתוכן וגם בסדר
 המלאכים, וגם חלק גדול מהשמות נשארו בלי ביאורים ואינם אלא דבורים מתחילים
 בלי ערכים אחריהם. הדפים האחרונים הוקדשו לביאורים ארוכים על השם בן
 ע"ב שמות.

ואם הפירוש בחלק הראשון הזה היה שונה באופן ניכר משאר חלקי ס'
 אור יקר והתקרב באופן הרצאתו הרבה יותר לס' פרדס רמונים, בהזכרת לשונות
 מספרי זולתו וכיוצא, הרי מכאן ואילך בפירוש לעצם הזוהר (חדש) לשיר השירים
 חוזר הרמ"ק למנהגו. הפירוש לחלק זה מכיל כמה דרושים עמוקים על חכמת
 הצירוף, דברים התופשים רק מקום מועט בשער הקטן המוקדש להם בסוף הספ"ר.
 בדף ^a94 "ומי שירצה עוד לעמוד על סוד כח הצירופים האלו ופעולתם, צריך
 לעיין במה שכתב בספר מראות הצובאות בפ' אחרי מות ובלי ספק יש בו כח
 להכניע כל הבריאות". כל הפירוש מתחלק לכ"ה סימנים. בסוף חותם הסופר
 תושלב"ע ע"י הצעיר ע"ה דוד נטף יצ"ו (הוא הכותב כ"י הירש 83 בניו יורק).

(1) ודעה זאת וטעם זה נמצאים כבר בפירוש שם בן מ"ב המיוחס לרב האי גאון בספרו של
 ר' משה מבורגוש, עיין ס' לקוטים מרב האי גאון וורשה תקנ"ח דף ה' ע"ב: "אומרים קצת אנשי
 לבב כי שמותיו של הקב"ה אינן נקראין בקדושה אלא מתוך שרשי לב האדם, שאם נקראים בפה
 מתפשטים באויר והאויר מגיע לירי טומאה ונמצא מתחלל שם שמים." (עיין כאן בנספחים).

בדף הראשון בגליון: „קניתי האי ספרא רבה ויקרא של מוריננו הרב מה-ר משה קורדוירו מאת הרב סבא דמשפטים בנן של קדושים מה-ר ישעיה אזולאי שירש ממוריננו הרב אביו מהאר-י אזולאי ז-ל בעיר אנקונא בעשור לחדש סיון שנת התקפ-ג ליצירה נאם הצעיר אברהם אפרתי ס-ט“.

עפ"י כל הנ-ל היה אפשר להסיק מסקנא שהפירוש הזה שייך לדבריו האחרונים בס' אור יקר, אבל עדות כתב היד האחד הנמצא במודינא שיש עליו תאריך, סותר את הדעה הזאת. שם נמצא הספר בתוך הקובץ הגדול היחיד במינו מכל ספר אור היקר בכרך י"ג (עיין S. Jona: Catalog der ebräischen Hand-
schriften ... in Modena 1883 עמ' 14). שם נאמר בפירוש שהספר נגמר ב"ט כסלו שכ"א, וגם מזה ניכר שלא חיבר את ספרו בסדר כי השלים את ס' ויקרא רק בשנת שכ"ג, ונראה שהפרקים שמביא מתוכו כאן (מן הפרשיות הראשונות שבו) היו מסודרים אתו כבר קודם לזה. וס' שעור קומה שיש בו דעה אחרת על תורת השמיטות נגמר באמת רק בשנת שכ"ז בערך.

פרקים על הקבלה המעשית מפירושו של ר' משה קורדובירו
לזוהר שיר השירים.
(כ"י 74 4°).

החקירה הב' בענין אתמחי גברא הנז' בתלמוד⁽⁴⁾. הענין הוא כי נמצא בספרי החכמים כחות לשמות הקדושים ויש שלחו ידם לפעול בהם ולא מצאו להם כן והוציאו לעז בשם ותלו הדבר בגירעון כח השם ולא תלו הדבר בגירעון עצמם היותר מצויה ואמתית וגם זה גרם להם העון שחשדו קונם ולא חשדו עצמן. והענין הוא כי השמות הם בחי' מהם בכסא מהם בי' כתות המלאכים מהם בנפרדים מהם בחיצונים. וד' בחי' אלו יוכרו מתוך השמות בעצמם והפעולות עצמן כאשר נבאר וכבר פי' שבני אדם אינם שוים בנר'ן⁽⁵⁾ שלהם ולזה בחי' יש נאחו בבחי' זו ויש בזו ולכך יש כח ויחס לכל אחד ואחד בכסא כפי בחי' נשמתו ובמלאך כפי בחי' רוחו ובאופן כפי בחי' נפשו ואף בחוץ כפי הבנת יצרו הרע ולזה אם יתרחק בחינתו מבחי' השם הרחק גדול לא יכול לפעול כלל ואם יתקרב יותר יוכל לפעול קצת ואם ישתוו אז יפעול במהירות וזריזות וזה טעם אומרם

(3) דברים כ"ג ו'.

(2) במדבר כ"ד, ב'.

(1) אולי צ"ל ונקשרת ?

(5) בנפש רוח נשמה.

(4) שבת ס"א ב'.

ז"ל במס' שבת אתמהי גברא שיש אדם מומחה לקמיע מן הקמיעין ולא לכולם וזה מפני שהקמיע מבחינתו ויש מומחה לכל הקמיעין מפני הכנתו ולזה יש כוחות בשמות לאין תכלית אמנם צריך שיהיה הכנה בפועל לפעול ואם לא יהיה בו הכנה לא יפעול בו ויתלה הגירעון בו בעצמו ולא בשם. עוד יש סבה אחרת לא יפעול השם גם אם ישתוה אל האדם. המשל בזה אם היה השם בכסא והאיש הפועל בשם אין לו אחיזה בכסא לא יוכל לפעול המשל בזה יש מי שזכה לרוח ונפש ולא זכה לנשמה וכיון שדרך מדרגות הסולם אין בו היאך ימשוך מלמעלה ויקשור העולמות ועד"ז אם יהיה בו נפש ולא רוח בענין שאינו נאחו בחיה היאך ישתעבד לו והוא אינו נאחו בו כלל ואין לו דרך לשעבד אותם כלל וענין יהיה תנאי לקצת שמות אמנם יש שמות פועלים בחזקה שאפילו ע"י גוים הם פועלים ואינם מקבלים טומאה וזה לרוב קדושתם וכן פיר' בס' ברית מנוחה כי כל מה שיפלא השם כן ימהר לפעול בחזקה ולא ימנעוהו סיבה כלל ויפעלו בלי טהרה ואפי' ע"י גוי. עוד יש סיבה אחרת והוא בהמנע ההכנות הראויות בשם לפעול כי צריך הכנות רבות ותנאים ועניינים במעשה השם ההוא ובהעדר איזה תנאי או ענין יפעול ולא בחזקה או לא יפעול כלל כאשר נבאר בעיה. עוד יש סיבה אחרת גדולה מיום שנחרב בהמ"ק שנאמ' (1) הן אראלם צעקו חוצה וגו' אין כח בכל השמות לפעול מפני שהקביה העביר כח ונחלש כח הקדושים כמו שאין השפע נשפע כדפי' במקומות רבים כן כח המלאכים ניטל מהם והשפע נסתם וא"א להם לפעול והפועלים פועלים בחולשה ויש שאינם פועלים כלל בענין מעשה השפע סתם ופי' בס' ברית מנוחה שעל זה נאמר (2) עוללים שאלו לחם פורש אין להם כלומר המלאכים שואלים שפע מלמעלה שהוא לחמם ופורש אין להם שנסתמו המקורות בגלות וכן אומ' לאמותם יאמרו איה דגן ויין דהיינו שתי ההין אי' (3) עילאה ואי' תתאה שתי שכינות שמשם המשכת השפע ושתיהן בגלות ותלכנה שתיהן וגו' שלח תשלח תרין תרוכין וכדפי' בתי' (4). עוד יש סיבה גדולה והוא שלא יפעול השם למי שלא ידע סודו המשל בזה תפלין אם יניחם ע"ה או אם יניחם ת"ח בלי ספק המצוה רצויה יותר בת"ח שהוא יודע שכתוב בתפלין ד' פרשיות וסודם כך וכך ומעשיהם כך וכך ולא כן מי שלא ידע מה עניינם או מה שכתוב בהן וכ"ש מי שלא ידע אם כתיבה אם דפוס עץ ועד"ז בשמות לא ישתוה מי שידע סוד השם בפעולות מספר אותיותיו ומוצאו ומקורו וכחו למי שלא ידע בין ימינו לשמאלו אלא יתלה הקמיע ההוא בצוארו כחמורתא וכיוצא ולפעמים לסיבה זו לא יפעלו כלל כי צריך האדם בהזכרת השם יכוון תנועות ועניינים ונקודות והמשכת המקורות כאשר נבאר ומי שיעלם ממנו ידיעה זו הוא כמי שמביא מים לגינה דרך צינורות וחסר לו באמצע הדרך שתים או שלש צינורות – שילכו המים דרך שם ולא ימשכו ולזה לא יעלה בידו כוונתו כלל ואם יעלה

(1) ישעיה ל"ג, ו'. (2) איכה ד', ד'. (3) ר"ל אימא. (4) בפירוש התיקונין.

יהיה חלק מועט מזער מצער לסיבת חוסר ידיעתו בהמשכת השם ממקורו דרך מוצאיו ומובאיו. עוד יש סיבה גדולה מזו והיא הזכרת השם כי בטוי האותיות צריך תנאים בנקודות ויש אות יזכרנה בנקודה א' ויש בשתי נקודות ובוזו יבין המעיין טעם לס' ברית מגוחה מביא שתי נקודות בשמות לפעמים ויש אות בשלש נקודות ויש אותיות יבטא אותם האדם בכל הנקודות כולם ויש בטוי בסוד הנקודות ע"ד הצירוף כדפי' צירוף הניקוד בספ"ר¹) וזה דרך הזכרת השם כדפי' בס' אור השכל לר' אברהם אבולעפיא ולדרך זה סוד ס' יצי' ויש אותיות יצטרפו כל אות ואות לעצמה ויצטרפו אליה בבטויה אותיות אחרות בסוד תנועות האות והיינו דרך הזכרת השם הקדוש והטהור לכ"ג ביה"כ ובהעדר איזה סוד מסודות אלו מהפועל לא ישיג מבוקשו כלל ולזה צריך למחויי קמיעא.

החקירה הג' בהכרת השמות לפעול בהם אם דין אם רחמים רבות יקרה למתעסק בחכמה הזאת יתחלפו לו הפעולות מטובה לרעה ויהיה המשל למי שנתחלף לו צלוחית של צרי בצלוחית של סם המות ובקש צרי למחלתו ומיהר מיתתו ולזה צריך להכיר טבע פעולות השמות כדי שלא ישתמש בשם אלא כפי עניינו והענין שיש שלש בחי' בכל השמות והם חסד דין רחמים וענין זה ימצא בכל ד' בחי' השמות הא' הם הויות ואלו יבחנו בב' בחי' אחת בסידור האותיות שהם יהו"ה אם יגבר י' או ה' או ו' או ה' וכמ"ש בתי[קונים]ופיר' בספ"ר בשער פרטי השמות ולפי מה שימצא בהויה סידור אותיותיה ידע ויכיר אם דין או חסד או רחמים ואם דין חזק או רפה וכבר הארכתי שם ובמקומות אחרים. הב' בניקוד אם ינקד בקמץ או בפתח או בצרי וכיוצא ומקום הניקוד באיזה אות מן האותיות אם יהיה הקמץ ביו"ד והצרי בה' דרך א' ואם יתחלף דרך אחרת ויעלו ניקודי השם הקדוש ויצטרף בסוד צירוף הניקוד שיעור גדול וכבר הארכתי בספ"ר בש' פרטי השמות ובשער הצירוף. הב' השמות והם כגון איל אלהים אדני' שד"י וכיוצא והוא בסוד הספי' לפי בחי' ויתייחסו אליהם השמות וכבר פי' בספ"ר סוד שמותם ויחסם בספי' ופעולתם. הג' שמות הכסא ואלו קשים מאד להשיג ויוכר מבחי' תלייתם אם מוצאם ומקורם מהויות או שמות שאינם נחקים נכיר מהם לפי תלייתם מה עניינם אם רחמים אם דין אם חסד. וכן אם מוצאם מהפסוקים לפי מה שיהיה הפ' שמוצאו ממנו נכיר פעולתו לפי הענין שנוצר בו בפסוק בעצמו כגון שם הס"ד תי"ו אה"ן היוצא מפ' הנסתרות לה' אלהינו נכיר היותו מן ג"ר כי הם הספי' הנסתרות שהם חוי"ב ה' אלהינו ונכיר ממנו שהוא להשיג הדברים הנסתרים אם בשאלה בהקיץ אם בחלום וכן שם יואחצביבירון' היוצא מפ' הנה מקום אתי וגו' נדע שהוא ג"כ להשיג השגה בשאלה בהקיץ קרוב לנבואה בענין הפ' בעצמו ששם נזכר להשגה ודאי ועד"ו שאר השמות הנעלמים כולם. וכן נכיר עניינם מגזרת השמות בעצמם אם

(1) ס' פירס רמונים (בשער פרטי השמות).

מלשון אדירות כגון אדירירון שהוא מלשון אדירות או כגון אכתיאל שהוא מלשון כתר וכיוצא. הד' שמות המלאכים בין שרפים חיות אופנים כרובים חשמלים תרשישים הכל לפי שמם נדע עניינם כגון מיכאל שר המים פועל ברחמים ולהראות גדולת היוצר ולשונו מי כאל ישורון וכן מי כמוך באלים ה'. וכן גבריאל שר הגבורה ולהראות גבורת היוצר ובו תלויים כל ענייני הגבר כגון קרא הגבר. כמו שהארכתי בחלק תפלה למשה בפי' ברכת הנותן לשכוי בינה וכן ג"כ באוריאל יסוד הרוח מלשון אויר והוא לטהר האויר מכוחות טמאים כדפי' בתי' בענין ויבא בין מחנה מצרים. ויקרא נוריאל בהיותו נוטה לצד האש והנור ואז פועל בגבורה. וכן רפאל הוא שר הרפואה וכל הדברים הנמצאים ביסוד העפר לרפאות וכן אסיא מעורב לאסותא וכיוצא שמעיא להשמעת תפלה. קפציאל לקפיצת הדרך שמריאל לשמירה וכיוצא רבים ואם יוצאים מפסוקי התורה לפי התלותם כגון יוה"ך כל"ך היוצאים מן פ' כי מלאכיו יצוה לך כי תיבות הפ' מורה היותם מלאכי השמירה וכן שם טפטפייה לשמירה ולכל צרה שלא תבוא שיוצא מפ' טפס כחלב לבם וגו' כדפי' לעיל וכן השם היוצא מס"ת הנגי שולח מלאך לפניך ועד"ז לכלם. הה' שמות הטומאה הנה הכרת אלו קשה למאד ולא יוכרו אלא משתופם וריעייהם כגון סמאל ושטניאל ולילית וכיוצא אותם שמות כגון נחשירון חתולירון עכברירון כדפי' בספ"ר בהיכלות טמאים בהשתתפם עם אחרים נכיר שלא לחנם הלך עורב אצל זרזיר אלא מפני שהוא מינו ועד"ז נכיר ג"כ אותם שנסתפק מהם בקדושים אם רחמים אם דין הסברה יורה וכן הפעולה בעצמה יורה אם יש בה דבר מכוער אינה קדושה כגון קטרת או היות האדם ערום¹) או מקום מטונף או אישיתתף בה אשה או סגולתה בלילה או במבואות בשדות בבית הקברות במקום המצאם נדע שהם חיצונים או כתיבתם בעור כלב או חתול וכיוצא יורה על פעולתו בחיצונים וכן חותמות המזלות והככבים כלם פעולות בצד העשי' מבחוץ ואף אם יהיו באותיות קדושות. וכן אם תהיה הפעולה מגונה כגון להביא אשה לרשות השד והסתרת ענין הכל יורו על פעולה חיצונית. ואפילו אם יהיה בפעולה חכמה וידיעה יהיה חיצונית לפעמים ולא יושג ענין זה אלא בהתבודדות גדול יורוהו מן השמים לפעמים ואם לא יפגום עצמו בהיותו פועל בהם כי טמא טמא יקרא והטהור לא יכניס עצמו אלא במקום טהור ונקי.

החקירה הד' ביחס הזמן עם הפעולה. דע כי הזמן נחלק לפי הבחינות ג"כ כדפי' בענין הספי' יש עת וזמן ששולט בה רחמים או חסד או דין ולזה יש שעה שיעלה הפעולה ביד הפועל ויש שעה שלא יעלה ויש שעה שיעלה בחוץ ויש שעה שיפעול ולא כ"כ והטעם לפי בחי' כסא מלאך ואופן אם יהיה השעה שפועל בה שעה ששולט בה המלאך ההוא או בחי' הכסא היא יפעול שיעור לא יוגבל

(1) דבר המצוי כמה פעמים בעניני הכישוף גם בכ"י עבריים |

בחוק הפעולה ואם תהיה השעה השולטת הפכיית אל הפעולה לא יפעול כלל ואם בינונית יפעול בחולשה ויש עת שכל הפעולות המצליחות יהיו חיצוניות והקדושות לא יצליחו מפני ששולט אז החיצוני ואין הקדושים מתעוררים לפעול כלל כדי שלא לערב קדש בחול ויש עת יתעוררו דין על הפועל הפעולה יגרום לעצמו סכנה מפני שליטת מלאכים קשים המעוררים דין ובשנאתם למטריח אותם יעוררו עליו דין ויש שעה ראויה לפעולות הרחמים כגון לעורר אהבה והצלחת הדברים המוניים וכיוצא ויש שעה לעורר דין כגון להרוג שונא או לעורר שנאה וכן יש שעה ח"ו לעורר קללות וכיוצא. זה הכלל על כזה נאמר⁽¹⁾ ועת לכל חפץ תחת השמים ומ'ש תחת השמים כי עת היא מלכות והיא משתנית תחת השמים ת"ת ואפי' בענין הקדושה אמר⁽²⁾ ואל יבא בכל עת אל הקדש מפני שיש עתים משונים לטובה ולרעה והם כ"ח עתים ללבנה העליונה וכ"ח בכסא וכ"ח במלאך וכ"ח בעשיה לכל מול ומזל יש עת ידוע להוריד כוחו וכן לכל ככב וככב הכל לפי שינוי הפעולות ושליטת הככבים. וכן בחיצונים יש שעה ידועה יגבר מעשיהם כגון מתחלת הלילה ועד חצות שהם מתגברים ולכך עיקר פעולתם בשעה זו וכן בחצות היום יש בהם כח להגלם. וכן פי' בזוהר שיש שעות ידועות ביום יש כח בשדים להגלם בגולם הגוף ואז פועלים בלי ספק בחזקה וכן בחדוש הלבנה וכן בעיש בעת מולדתם וכיוצא. ואחר שפי' ענין הזמן הנז' נוסף עוד ונאמר שיש מלאך ממונה על השנה ותחת ממשלתו ד' מלאכים על ד' תקופות ותחת אלו הד' יש י"ב מלאכים על י"ב חדשים ותחת כל מלאך מאלו הד' מלאכים על ד' שבתות ותחת כל מלאך מאלו ו' מלאכים לז' ימים ותחת כל מלאך ב' מלאכים א' ליום וא' ללילה ותחת כל אחד מהם י"ב מלאכים ל"ב שעות והנה אלו המלאכים צריך השבעתם למלאך התקופה ובמלאך החדש ובמלאך השבוע ובמלאך היום ובמלאך השעה וכן יש ד' מלאכים ממונים על היסודות ומלאך ממונה על החי ומלאך על הדומם ומלאך על הצומח ותחת כל מלאך ומלאך מהם מלאכים על כל מין ומין ומלאך על הסוסים ועל השור וכיוצא והרוצה לרכוב הסוס להגבירו או להכניעו או כיוצא לשור או לכל המינים לקבצם לפזרם ולהשתמש בהם ישיבע בהנהגה הנז' המלאך הממונה על הענין ויעלה בידו וכן יש מלאך הממונה על השמש או על הירח. וכל עניינים אלו הם בארוכה בס' המלבוש. ואלו המלאכים ה"ס עולם העשי' עולם הנפרדים וקרובה פעולתם לפעולת החיצונים אלא שאינה טמאה כמוה אלא שהוא פועל למטה חוץ מההיכלות למטה מאופן ולזה אמרתי שהוא בנפרדים וקרובים החיצונים ליטפל בה. ולזה ימצאו פעולות יהיו מועילות לנערים ולא לבחורים ומועילות לבחורים ולא לנערים וכן לא יועילו אלא לזקנים הכל לפי מה שיהיה האדם בשיעור שניו ויש עוד סיבה לזה כי שמירת כל א' מהם

(1) קהלת ג' א'. (2) ויקרא ט"ז ב'.

ופעולתו תלויה בבחי' שונה זו מזו ולזה יצטרך כל אחד שם בפ"ע ולפעמים ימצא פעולה שוה לכולם ולכך ימצא אדם פועל בשאלת חלום בבחירתו ולא בזקנותו ופעמים בחוצה לארץ ולא בא"י ולפעמים להפך הכל תלוי בזמן ובשנה ובבחי' ובמחוז מפני שיש מלאכים שהם בחוצה לארץ קדושים ואחרים יותר קדושים מהם בא"י שאין השכינה מתלבשת לצאת לחוצה לארץ אלא ע"י אופן בתוך נוגה כדפי' לעיל ולפי זה ימצא עתה כי בזמן שבהמ"ק קיים היו פועלים בדרך אחד ועתה שגלתה השכינה ונתלבשה עם חייליה יפעלו המלאכים בדרך אחרת וכבר כתבנו קרוב לזה לעיל בחקירה השנית.

החקירה הה' בדרכי פעולות השמות יש שם שלרוב קדושתו יפעול לבד במחשבה ורוב הפעולות האלו יהיה לשמירה בהרהור לבד יפעול וראוי ליחס ענין זה להויו"ת שהזכרתם אסורה בלי ספק יפעלו בהרהור ובהדבק האדם מחשבתו בהם יפעלו פעולתם. ויש יצטרך הזכרה והזכרת הויו"ת אסורה מטעם האויר שההויו"ת מתלבשת בו כדפי' במקומות אחרים לכך אם ירצה להזכיר יהיה בסתימת פה שלא יוציא מפיו אויר אלא בהנעת גרון ולשון בשתיקה בלי קול ויקרא זה בין היודעים בחכמה הזאת הבלעה⁽¹⁾. ויש פעולות יצטרכו להזכרת השמות כגון שאר השמות חוץ מההויו"ת אמנם אזכרתם צריך כוונה לקושרם במקורים שאין לך שם אפילו משמות שאינם נמחקים חוץ מההויו"ת שהם בספירות שלא יהיה להם מקור בהויה ואין לך כל שם משמות אחרים שאינם תלויים בספי' בענף ידוע וצריך לקשרו ולהזכירו לפעמים כלול במקורו וזה סיבה גדולה שלא יעלה ביד הפועלים דבר מפני שלא ידעו מקום שמות הפעולה ולפעמי' יפעלו ולא בחזקה מטעם הנז'. ויש שמות מלאכים יצטרכו לקשרם עם שמות הכסא ושמות הכסא במקורם והם שלשה מדרגות ואז הם פועלים כראוי. ויש שמות שנוסף על מחשבה ודבור הנז' יצטרכו למעשה והיינו בכתיבה ובטעם תועלת הכתיבה אין לתמוה כי מצינו במצות התורה יצטרך אל ג' אלה מחשבה דבור ומעשה כגון ספר תורה וכיוצא ובענין כתיבת השמות יש סגולות לפי בחינתם יש תועלתם יספיק לפעול בקלף כשר ולא יפסיד [צ"ל יקפיד] באיזה קלף ויש שיקפיד יהיה קלף גדי או קלף צבי או קלף שליש וכיוצא וזה תלוי לפי בחי' השם לא ירד כוחו לפעול בקמיע אם לא יכתוב כראוי וכמו שלא ישרה קדושה על ס"ת הקדוש הכתוב על עור הדג וכיוצא והקורא בו לא יצא ידי חובתו מפני שיש קדושה מקפדת שלא ישרה דוקא אלא בקלף הראוי וכשר כן ענין כח השמות יש בחי' בהם יתייחס אליהם קלף הצבי ויש קלף השליש הכל לפי בחינתם להוריד כוחם למטה לארץ לפעול. וגם בדיו יש קפידה שיש שמות יועיל כתיבתם בדיו. ויש שמות יצטרך אליהם דיו ממי ורדים וכרכום וקומוס ואז יפעול בחזקה וזה הדיו מסוגל לכח שם מ"ב ולכל המצטרף אליו. ויש

(1) עיין עמ' 98 בהערה, ועמ' 216.

שם צריך לכותבו באודם להיות הגוונים תלויים בספי' כמ"ש בספ"ר בש' הגוונים ויש שם שצריך לחוקקו על כסף נקי ויש על הזהב הטהור וכיוצא והכל תלוי בבחי' השם ומקום מוצאו ופעולתו ויש שם חקוק בעופרת. ויש בחקיקה שיש קפידה גם בברזל כאומ' וכל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו ויצטרך לחקוק הצורה באדמה וכיוצא ויתכו שם את הזהב או את הכסף או את העופרת. ויש יצטרכו לכתבו בכתיבה בחרס חדש שלא נעשה בו מלאכה¹ והוא כענין אל כלי חרס אל מים כדפי' סודו במקומו ויש בכל עניינים קפידה על מקום כתיבתם או חקיקתם כדי להמשיך כחם מלמעלה ואם לא יסודרו כפי הראוי להם לא ימשכו כחם כלל וטעם כולל לענין זה להיות העשי' הגשמית ג"כ אמצעית בין השם והנפעל ממנו ולכך יצטרך עשיה ממש ובבחינה מן הנעשים יהיה דומם או חי או צומח שיש מהם שיצטרכו כתיבה על עלה הדס ויש על עלה זית ויש על עלה אגוז והכל שהאילן יש לו אחיזה למעלה והעד ד' מינים שבלולב ועץ ארז ואזוב וכיוצא כמ"ש במקומו שיש לצמח ולכל דבר בעשי' תלייה למעלה אפילו בספי' כדפי' בזהר. ויש יצטרך כתיבה על עור כלב ויש על עור חתול ויש על עור הבא כנגד פניו של חמור ולפי הנראה כל מה שיצטרך כתיבה בעור טמא הוא טמא אלא שראיתי כותבים שם הלוז² שהוא שם קדוש וטהור ואותיותיו אהדי' והוא נפלא צריך לכותבו על עור חמור מפני שפעולתו לזכירה להכניע לב טפס כחמור ולכך יכתב על חמור להכניע הקלי' הגסה. ויש שמות יצטרך ישתתף אל כתיבתם ואזכרתם עוד עניינים מעשיים מענייני העולם כגון אכילות כמו לכותבם על התפוח ולאוכלם וכגון לכותבם על הביצה וכיוצא וזה יורה ג"כ על הדרך הנז' שהכתיבה תוריד אותו כח למטה ואכילתו לפעול הגוף והנפש מהענין ההוא דרך יפעל האדם מאכילת הפסח והמצה והמרור וכיוצא בסוד הנפש ואינו מן הרחוק ולזה צא ולמד כי מה שיהיה שם חיצוני ויאכלהו האדם יהיו עונותיו חקוקות על עצמותיו ויהיה טומאתו קשה ממי שיניח עליו קמיע חיצוני או יזכור שם חיצוני שבלי ספק ישאב בעצמו הכח הטמא וידבק בו ויטמאהו ומיתתו יותר ראויה מרפואתו ע"י החיצונים כי הם מסיתים בני אדם לטמאם וכעובדא דירושלמי בזה בההוא עובדא דע"ז וירא ה' ירחק מהם ולא יקרב אל פתח ביתם.

(1) זהו ענין כלי חרס הבשוטיים מימי הגוונים שנמצאו לרוב!

(2) עיין עליו באריכות בס' תולדות אדם (ווילמרשדארף תצ"ד) סי' קצ"ב.